

Regionų komiteto nuomonė — Europos profesinio švietimo ir mokymo kokybės užtikrinimo sistema ir Europos profesinio švietimo ir mokymo kreditų sistema

(2008/C 325/07)

REGIONŲ KOMITETAS

- sutinka, kad ES yra bendras sutarimas, jog būtina modernizuoti ir pagerinti profesinį švietimą ir mokymą Europoje. Šio tikslo vienas svarbiausių veiksnių yra užtikrinti profesinio švietimo ir mokymo kokybę;
- tačiau mano, kad sunkumai pripažįstant skirtingų valstybių narių mokymosi rezultatus stabdo judumą ES ir kliudo tikram mokymuisi visą gyvenimą;
- pabrėžia, kad daugelyje valstybių narių už profesinį švietimą ir mokymą yra atsakingos regionų ir vietos lygio institucijos;
- džiaugiasi dviem Komisijos rekomendacijomis, kadangi jose siūlomi globalizacijos iškeltų socialinių ir ekonominių bei žiniomis grindžiamos pasaulio ekonomikos, kurioje mes gyvename, iššūkių sprendimai. Kitas jų tikslas — didinti judumą ES ir skatinti keistis įgūdžiais. Todėl RK mano, jog būtina vystyti sritis, kurios yra svarbios piliečiams ir už kurias yra atsakingos vietos ir regionų valdžios institucijos;
- mano, kad pagrindiniai Europos kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos naudotojai antra vertus bus nacionalinės arba regionų ir vietos valdžios institucijos, atsakingos už kokybės užtikrinimą ir švietimo bei mokymo gerinimą;
- prašo, kad susiejant nacionalines ir regionų kvalifikacijų sistemas su ECVET dalyvautų kompetentingos vietos ir regionų valdžios institucijos;
- pabrėžia, kad jos sėkmingumą parodys faktiškas sistemos įgyvendinimas ir įdiegimas. Vietos ir regionų valdžios institucijos bus naudingos partnerės, nes jos gali propaguoti ECVET savo tinkluose bei padarys ECVET patikimą ir galima naudoti.

Pranešėjas: Kent JOHANSSON (SV/LDAE), Västra Götaland regiono tarybos narys

Pamatiniai dokumentai

Pasiūlymas priimti Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją dėl Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemos sukūrimo

COM(2008) 179 galutinis — 2008/0069 (COD)

Pasiūlymas priimti Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją dėl Europos profesinio švietimo ir mokymo kreditų sistemos (ECVET) sukūrimo

ir COM(2008) 180 galutinis — 2008/0070 (COD)

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

- pažymi, profesinis švietimas ir mokymas yra svarbiausi veiksniai siekiant Lisabonos strategijos tikslų spartinti ekonomikos augimą, didinti konkurencingumą ir socialinę integraciją. Švietimas ir mokymas, įgūdžiai ir mokymasis visą gyvenimą sudaro dalį svarbiausių RK politikos prioritetų;
  - tačiau mano, kad sunkumai pripažįstant skirtingų valstybių narių mokymosi rezultatus stabdo judumą ES ir kliudo tikram mokymuisi visą gyvenimą;
  - sutinka, kad ES yra bendras sutarimas, jog būtina modernizuoti ir pagerinti profesinį švietimą ir mokymą Europoje. Šio tikslo vienas svarbiausių veiksnių yra užtikrinti profesinio švietimo ir mokymo kokybę;
  - pabrėžia, kad daugelyje valstybių narių už profesinį švietimą ir mokymą yra atsakingos regionų ir vietos lygio institucijos. Profesinis mokymas yra finansuojamas iš įvairių šaltinių, nors daugelyje valstybių narių jį finansuoja vyriausybė tiek nacionaliniu, tiek regionų lygmeniu, dažnai kartu su regionais ir savivaldybėmis;
  - pateikia savo nuomonę apie du pasiūlymus dėl bendradarbiavimo Europos profesinio mokymo srityje. Pritaria abiem komunikatams ir juose išdėstytais pasiūlymais. Kalbant apie pasiūlymą, skirtą *Europos profesinio švietimo ir mokymo kreditų sistemos sukūrimui*, konsultacijų procese jau pasiekta didelė pažanga, tačiau tenka apgailestauti, kad Komisija atsisakė pradėti konsultacijų procesą dėl antrojo pasiūlymo dėl *Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemos*. Todėl svarbu ir pritarime, jei konsultacijos toliau vyktų;
  - džiaugiasi dviem Komisijos rekomendacijomis, kadangi jose siūlomi globalizacijos iškeltų socialinių ir ekonominių bei žiniomis grindžiamos pasaulio ekonomikos, kurioje mes gyvename, iššūkių sprendimai. Kitas jų tikslas — didinti judumą ES ir skatinti keistis įgūdžiais ir todėl RK mano, jog būtina vystyti sritis, kurios yra svarbios piliečiams ir už kurias yra atsakingos vietos ir regionų valdžios institucijos;
  - pažymi, jog Europos profesinio švietimo ir mokymo kreditų sistema (ECVET) veiktų kaip priemonė kvalifikacijos
- apibūdinti, kurioje taikomi mokymosi rezultatų vienetai ir taškai, kad būtų galima perkelti ir kaupti mokymosi rezultatus. Jos tikslas sukurti metodinę sistemą, palengvinančią mokymosi kreditų perkėlimą iš vienos kvalifikacijų sistemos į kitą arba iš vienos mokymosi kelio į kitą;
- mano, kad pagrindiniai Europos kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos (EQAF) naudotojai antra vertus bus nacionalinės arba regionų ir vietos valdžios institucijos, atsakingos už kokybės užtikrinimą ir švietimo bei mokymo gerinimą. Priešingai nei ECVET, Sistemos tikslas didinti profesinio švietimo ir mokymo politikos vystymo skaidrumą ir nuoseklumą;
  - pritaria Komisijos nuomonei, kad dalyvavimas ECVET ir EQAF įgyvendinime turi būti savanoriškas, vis dėlto mano, jog būtina sukurti struktūras ir nustatyti sistemos administravimo gaires. Be to, įvairios naudotojų grupės (ECVET naudotojų grupė ir ENQAVET (Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo tinklas)) taip pat turi turėti atstovus, kuriems suteikti tiesioginiai regionų ar vietos valdžios institucijos įgaliojimai. Atitinkamai turi būti atstovaujama ir privatiems suinteresuotiems subjektams bei socialiniams partneriams;
  - pabrėžia, kad regionams, kurie pagal šalies konstituciją yra atsakingi už švietimo sistemą, nepaisant to, ar jų šalis nusprendusi dalyvauti įgyvendinant ECVET ir (arba) EQAF, turi būti suteikta galimybė dalyvauti bendruose forumuose, kurie dalyvauja kuriant sistemas;
  - atreipia dėmesį į lemiamą su sistemos kūrimu susijusio darbo ateityje aspektą — reikia rasti pusiausvyrą tarp dviejų dalykų: viena vertus, tarp pastangų didinti piliečių judumą tobulinant kreditų sistemos perkėlimumą ir gerinant mokymo kokybę nei, antra vertus, būtinybės užtikrinti didesnę švietimo sistemų, už kurias atsakingi valstybių narių regionai ir vietos savivaldybės, įvairovę;
  - pažymi, kad ECVET ir EQAF yra švietimo politikos iniciatyvų dalis, šioms iniciatyvoms taip pat priklauso Europos aukštojo mokslo kreditų perkėlimo sistema (ECTS), Europos mobilumo kokybės chartija (EQCM), Europos masto neformalaus mokymosi pripažinimo ir patvirtinimo principai bei Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sistema;

13. savo ankstesnėse nuomonėse yra nurodęs, kad nuolat besikeičiantys darbo vietos reikalavimai, susiję su naujomis darbo sistemomis ir prisitaikymu prie naujų technologijų, reikalauja nepertraukiamo darbo jėgos mokymo. Pagrindinės priemonės, kuriomis tai galima pasiekti yra profesinis mokymas, atitinkantis mokymosi visą gyvenimą principą, ir kuris sudaro esminį tvaraus ekonominio ir socialinio vystymosi veiksnį⁽¹⁾. Atsižvelgiant į demografinę raidą būtina veiksmingiau panaudoti turimą darbo jėgą;

14. atkreipia dėmesį į tai, kad sistemoms išbandyti ir toliau plėtoti prireiks specialių finansinių išteklių;

Europos profesinio švietimo ir mokymo kreditų sistema (ECVET)

15. pažymi, kad mokymasis ir profesinė veikla kitoje šalyje turi labai galias tradicijas Europoje. Tai padėjo plėtoti amatus, pramonę, prekybą ir verslą, kurie padėjo pamatus vietovės, regiono ar šalies gerovei kilti;

16. įsitikinęs, kad vis labiau globalizuojamoje ekonomikoje bus labai svarbu mokytis ir dirbti kitose šalyse. Šiam judumui mokymosi ir profesinės veiklos srityje remti reikalinga laiko dvasià atitinkanti priemonė. RK nuomone, ECVET yra tam tinkama priemonė;

17. atkreipia dėmesį į tai, kad vis dažniau regionuose reikalinga kompetencija. RK jau yra pabrėžęs, kad vietos ir regionų vystymasis priklauso nuo skirtingų pradinių sąlygų ir aplinkybių, tačiau jokių būdu negalima jų vertinti atsiejant nuo aplinkos pokyčių; kai išnyksta senos darbo vietos, regionams ir bendruomenėms reikia kurti naujas darbo vietas kituose sektoriuose; priešingu atveju gresia stagnacija, socialinė atskirtis nedarbo forma, didelis sergamumas ir pernelyg dažnas ankstyvas pasitraukimas iš darbo rinkos⁽²⁾;

18. pabrėžia, kad Europos darbo rinkos skiriamasis bruožas turėtų būti didelis lankstumas, derinamas su patikima socialine apsauga, kaip išdėstyta Europos Komisijos dokumente „Bendri lankstumo ir užimtumo saugumo principai“⁽³⁾;

19. praeityje Komitetas yra pritaręs Europos Komisijos nuomonei, kad nacionalinės ir europinės kvalifikacijų sistemos palengvins įvairaus pobūdžio mokymosi tinkamumo pripažinimą⁽⁴⁾;

20. palankiai vertino Europos Komisijos kvalifikacijų sistemą (EQF) ir rėmė jos dvejopą tikslą: padidinti kvalifikacijų skaičių ir skatinti judumą Europos Sąjungoje;

⁽¹⁾ RK 226/98 fin.

⁽²⁾ Žr. 2006 m. birželio 14 d. RK nuomonę dėl Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijos dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sistemos kūrimo.

⁽³⁾ Žr. RK nuomonę CdR 274/2007 dėl dokumento COM(2007) 359 galutinis.

⁽⁴⁾ RK 335/2006 fin.

21. kaip ir prašyme dėl EQF, prašo, kad susiejant nacionalines ir regionų kvalifikacijų sistemas su ECVET dalyvautų kompetentingos vietos ir regionų valdžios institucijos;

22. pritaria Europos Komisijos pripažinimui, jog ECVET „kultūriniu ir techniniu požiūriais yra pritaikyta (...) prie regionų aplinkybių“, ir primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijos dažnai pačios turi nustatyti, vystyti ir įgyvendinti kvalifikacijos sistemas ir mokymąsi visą gyvenimą formalaus, savaiminio ir neformalaus mokymosi kontekste;

23. pabrėžia, kad profesinis mokymas kaip mokymasis visą gyvenimą dažniausiai vyksta įmonėse ar įmonių tinkluose, kuriems nuolat reikalingos naujos žinios; vis dažniau mokomasi kitose šalyse;

24. pažymi, jog taip pat yra daug gerų profesinių asociacijų ir regionų bendradarbiavimo profesinio mokymo srityje įvairiose šalyse pavydžių, įskaitant bendrą planavimą ir pripažinimą⁽⁵⁾. Reikėtų tokias iniciatyvas remti ir išnaudoti jų potencialą;

25. pabrėžia, kad pripažinimo sistema turi apimti įvairius suinteresuotuosius subjektus, ne tik viešąjį sektorių, bet ir privačius suinteresuotuosius subjektus, įmones ir socialinius partnerius;

26. palankiai vertina ECVET naudotojų grupės įsteigimą, kuri atnaujina ir koordinuoja šį procesą. Tačiau primygtinai siūlo įtraukti regionų ir vietos valdžios institucijas bei vietos įmones ir socialinius partnerius į naudotojų grupę, kad jie galėtų tiesiogiai naudotis ECVET, bet kartu ir nepažeistų nacionalinių taisyklių bei nuostatų;

27. pabrėžia, kad neretai būtent vietos ir regionų valdžios institucijos gali įgyvendinti veiksmingas priemones profesinio švietimo ir mokymo srityje;

28. pažymi, kad ECVET yra vienetais pagrįsta kreditų sistema, suteikianti galimybę įvertinti ir palyginti mokymosi rezultatus ir perkelti juos iš vienos institucijos į kitą;

29. palankiai vertina tai, kad ji yra suderinama su visomis kvalifikacijų sistemomis, ypač su Europos kreditų perkėlimo sistema, kuri remia ir palengvina universiteto studentų judumą Europoje ir už jos ribų;

30. tačiau pabrėžia, kad jos sėkmingumą parodys faktiškas sistemos įgyvendinimas ir įdiegimas. Vietos ir regionų valdžios institucijos bus naudingos partnerės, nes jos gali propaguoti ECVET savo tinkluose bei padarys ECVET patikimą ir galima naudoti;

31. mano, kad siekiant gero ECVET sistemos taikymo, reikalingi konkretūs pavyzdžiai, kaip ši sistema veiks praktikoje, kai ji bus pradėta taikyti. Tai suteiktų postūmį plačiai pasinaudoti galimybėmis, kurias suteikia ECVET sistema;

⁽⁵⁾ Pvz., Europos sunkvežimių priežiūros mokymo kursas, www.anfa-auto.fr.

Europos profesinio švietimo ir mokymo kokybės užtikrinimo sistema (EQAF)

32. nurodo, kad didesnis profesinio švietimo veiksmingumas socialiniu ir ekonominiu požiūriu priklauso nuo užtikrinimo, kad profesinis švietimas ir mokymas būtų geriau pritaikyti prie nuolat besikeičiančių žinių visuomenės darbo rinkos, kurioje ypač vertinami aukštos kvalifikacijos darbuotojai, galintys atliepti globalizacijos iššūkius, poreikių;

33. pabrėžia, kad ugdymo ir mokymo sistemų negalima kurti — kaip kartais atsitinka — nesusiejant jų su vietovės ar regiono verslo ir socialinėmis sąlygomis ir inovacijų potencialu, nes tam tikros vietovės ekonomikos augimas, konkurencingumas ir užimtumo perspektyvos vis dažniau priklauso nuo dabartinių ir būsimų darbuotojų kvalifikacijos ir nuo to, ar profesinis švietimas ir mokymas bei permokymas padeda įgyti įgūdžių ir juos tobulinti;

34. pabrėžia, kad todėl būtina EQAF susieti su vietos darbo rinkos poreikiais, ir ragina akredituoti profesinio švietimo ir mokymo centrus, kurie yra šio proceso dalis;

35. pripažįsta pridėtinę EQAF vertę įgyvendinant švietimo ir mokymo politiką ES, ypač skatinant abipusį mokymąsi, judumą ir geriausios praktikos mainus;

36. palankiai vertina EQAF principą, kaip kokybės gerinimo priemonę, ir pabrėžia, kad kokybės rodiklius reikia vertinti ne kaip nurodymus, o kaip orientacinius dydžius, kurie ateityje galės būti įvairiai plėtojami, pavyzdžiui, dvišaliu ar daugiašaliu pagrindu;

37. pabrėžia, kad EQAF negalima apriboti, kad ji būtų vien tik statistikos sistema arba atliktų tik tam tikrą kontrolės funkciją; ją reikėtų vertinti kaip veiksmingą įvairių lygmenų, dalyvių ir suinteresuotųjų subjektų nuolatinio kokybės gerinimo priemonę;

38. pasisako už tai, kad orientacinė sistema neapsiribotų nacionaliniu lygmeniu; panašius procesus reikėtų skatinti vietos ir regionų lygiais. Tas pats pasakytina ir apie mokymosi sistemas, kurios yra už visuotinio švietimo sistemos ribų, kad ir jos galėtų būti nuolat tobulinamos ir vystomos;

39. mano, kad reikia pagalvoti apie tai, kokia turėtų būti orientacinė sistema ir kiek ji turi būti išsami, norint pasiekti numatytus tikslus. Komiteto nuomone, rodikliai neturėtų būti tokie išsamūs, kad orientacinės sistemos įgyvendinimas ir

tolesnis su ja susijęs darbas lemtų netiesioginį švietimo sistemų kontroliavimą;

40. pabrėžia, kad Komisijos pasiūlyti pamatiniai rodikliai:

— laikytini priemonėmis, kuriomis siekiama paremti profesinio švietimo ir mokymo sistemų vertinimą ir kokybės gerinimą laikantis nacionalinių teisės aktų ir procedūrų;

— nenustato jokių naujų standartų, o yra skirti padėti valstybėms narėms, išlaikant jų taikomų metodų įvairovę;

— taikomi laikantis savanoriškumo principo ir yra tik patarimo pobūdžio, todėl jų negalima taikyti kaip priemonės, kuri skirta palyginti įvairių Europos nacionalinių sistemų kokybę ir efektyvumą.

Jų pranašumas yra tas, kad įvairūs vartotojai gali pasirinkti tokius rodiklius, kurie geriausiai tenkina jų kokybės užtikrinimo sistemos poreikius;

41. pabrėžia, kad reikėtų sustiprinti vietos ir regionų aspektą, ypač remiant vietos ir regionų tinklus šioje srityje, ir apgailestauja, kad rekomendacijoje aiškiau nepripažįstama vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo svarba;

42. ragina sudaryti palankesnes sąlygas vietos ir regionų lygio institucijoms tiesiogiai dalyvauti ENQAVET (Europos profesinio švietimo ir mokymo kokybės užtikrinimo tinklas). Turėtų būti skatinamas ir remiamas įvairių regionų ir įmonių, remiančių EQAF, jungimasis į tinklą;

43. ragina taikyti profesinio švietimo ir mokymo įstaigų kokybės ženklinimo sistemą, panašią į aukštosios mokykloms jau taikomus reitingus;

44. profesinio švietimo gerinimas yra didelis privalumas pavieniams žmonėms ir visuomenei. Bendrų įgūdžių tobulinimas padeda pagerinti ekonominius rodiklius, būtent našumą ir užimtumą bei socialinius rodiklius, būtent piliečių dalyvavimą, nusikalstamumą ir sveikatos priežiūros išlaidas);

45. profesinis mokymas gali skatinti mažiausiai galimybių patekti į darbo rinką turinčių grupių (migrantų, senyvo amžiaus žmonių, nebaigusių mokyklos asmenų) socialinę integraciją;

46. pabrėžia, jog dėmesys turėtų būti sutelktas ne tik į tas grupes, kurios dalyvauja švietimo priemonėse, bet ir į tas, kurios neturi galimybių naudotis sistema arba šios galimybės yra ribotos bei į tokias, kurioms tokia sistema netaikoma.

Briuselis, 2008 m. spalio 8 d.

Regionų komiteto
pirmininkas

Luc VAN DEN BRANDE